

DOKUMENTY

Pápežská rada pre rodinu

Familia et Vita (Špeciálne vydanie venované 30. výročiu *Familiaris Consortio*)

No. 2-3/2011

Špeciálne vydanie časopisu Pápežskej rady pre rodinu je venované 30. výročiu posynodálnej apoštolskej exhortácie Jána Pavla II. *Familiaris consortio* (22. novembra 1981) o úlohách kresťanskej rodiny v dnešnom svete. Časopis tiež publikuje samotný text exhortácie, ako aj motu proprio *Familia a Deo instituta* (9. mája 1981), ktorým bola zriadená Pápežská rada pre rodinu.

Ide teda o reлектúru *Familiaris consortio* po 30 rokoch, ktorá berie do úvahy znamenia čias a poukazuje na prejdenú cestu za uplynulé obdobie. Ide tiež o to, preskúmať súčasnú situáciu, čo sa týka rodiny a života. Bolo totiž na škodu veci, že sme sa vzdialili od cieľa exhortácie, ktorým bolo úsilie zaangażovať do „vecí“ rodiny aj občiansku spoločnosť. Pretože ak je rodina zdravá, občianska spoločnosť z toho len získa; ak je naopak rodina chorá a zranená, náklady spoločnosti na rodinu rastú a neprináša to vždy trvalé, pozitívne výsledky.

Ako v úvode zdôrazňuje P. Gianfranco Grieco O.F.M. Conv., vedúci úradu Pápežskej rady pre rodinu, Cirkve stála vždy v službe rodine. Počnúc od Druhého vatikánskeho koncilu sa rodina stala centrom biblickej, teologickej, ekleziologickej a pastorálnej reflexie univerzálnej Cirkvi. Svedčia o tom dokumenty ako *Humanae vitae* (1968) Pavla VI., *Katechismus Katolíckej cirkvi* (1992), Kódex kanonického práva (1983) a mnohé iné.

Exhortácia *Familiaris consortio* bola výsledkom Biskupskej synody o kresťanskej rodine z roku 1980, a to v nadväznosti na predchádzajúce synody: o evanjelizácii (*Evangelii nuntiandi*, 8. decembra 1975) a o katechizácii (*Catechesi tradendae*, 16. októbra 1979). Hoci tieto neboli vyslovene zamerané na rodinu, podľa Jána Pavla tieto skutočnosti tu čerpajú svoju opravdivú vitalitu. Rodina je totiž základným objektom evanjelizácie a katechézy Cirkvi, a je tiež nevyhnutným a nenahraditeľným subjektom Cirkvi – tvorivým subjektom.

Vydanie obsahuje tridsať príspevkov na tému rodina od mnohých cirkevných predstaviteľov a odborníkov. Kardinál Antonio Cañizares y Llovera, prefekt Kongregácie pre Boží kult a disciplínu sviatostí, sa vo svojom príspevku zamýšľa nad svetlými i tienistými stránkami „planéty rodina“ v súčasnosti. Nemecký teológ Karl Hillenbrand,

generálny vikár diecézy Würzburg, sa zamýšľa nad manželstvom a rodinou v Božom pláne vo svetle *Familiaris consortio*. Mons. Francisco Gil Hellín, arcibiskup diecézy Burgos (Španielsko) sa zaoberá rodinou v personalistickej koncepcii, ktorá je spoločenstvom osôb (*communio personarum*) a ich formáciou. Generačným otázkam rodiny ako spoločenstva rodičov, detí a starých rodičov, ktorého centrom je láska, sa venuje Mons. Zygmunt Zimowski, predseda Pápežskej rady pre apoštolát zdravotníkov. Profesor teológie P. Edoardo Scognamiglio O.F.M. Conv. sa vo svojom príspevku zaoberá témou odovzdávania života a spolupráce rodičov na láske Boha, Stvoriteľa. Kardinál Crescenzo Sepe, arcibiskup Neapola, sa zamýšľa nad úlohou rodiny v spoločnosti a v politickom živote. Milánsky arcibiskup, kardinál Angelo Scola, sa zasa venuje rodine ako domácej cirkvi a jej účasti na živote a poslaní Cirkvi. Predseda Pápežskej rady pre rodinu, kard. Ennio Antonelli, sa zaoberá misionárskym poslaním Cirkvi a kresťanskej rodiny a predstavuje rodinu ako „malú misionársku Cirkve“.

Sekretár Pápežskej rady pre rodinu Mons. Jean Lafitte sa zamýšľa nad prípravou na manželstvo a nad tým, ako podporovať manželstvo a rodinu cez pastoráciu rodín. V tomto kontexte tiež uvádza, že Pápežská rada pre rodinu na podnet Svätého Otca v súčasnosti koncipuje dokument pastoračného charakteru – *Vademecum pre prípravu na manželstvo a sprevádzanie rodín*. Ide o širokú reflexiu biskupov, členov a konzultorov Pápežskej rady pre rodinu, odborníkov a rodinných združení, ktorá je určená biskupom, kňazom, sprevádzajúcim manželským párom a všetkým tým, ktorí sú zainteresovaní do pastorácie rodín. Dokument má slúžiť ako účinná pastoračná pomôcka a bude sledovať klasické rozdelenie prípravy na manželstvo: vzdialená, blízka a bezprostredná. Vzdialená príprava sa prirodzene týka výchovy k láske; blízka sa týka obdobia zasnúbenia. Keď snúbenci túžia konkrétne realizovať svoj plán, otvára sa pre nich čas bezprostrednej prípravy, počas ktorého od Cirkvi dostávajú náležité poučenie. *Vademecum* by malo byť predstavené v roku 2012, pravdepodobne počas Siedmeho svetového stretnutia rodín v Miláne (30. mája – 3. júna).

-sg-

ZAHRANIČNÉ BISKUPSKÉ KONFERENCIE

Generálny sekretariát Konferencie biskupov Francúzska

Výzva novej evanjelizácie

Documents Episcopat N. 11/2011

Jedenáste minuloročné číslo *Documents Episcopat* sa venuje najaktuálnejšej tohoročnej cirkevnej téme, ktorou je príprava na jesenné zhromaždenie Biskupskej synody o novej evanjelizácii.

V súvislosti s vypracovaním podkladov na synodálne zasadania – *instrumentum laboris* – má každá krajina pripraviť odpovede na *lineamenta*, v ktorých sú uvedené hlavné témy, ktorými sa bude Biskupská synoda zaoberať. Toto číslo dokumentov Francúzskej biskupskej konferencie publikuje príspevok Mons. Dominiua Reya, diecézneho biskupa Fréjusu a Toulonu, v ktorom opisuje podmienky a možnosti novej evanjelizácie v kontexte súčasnej francúzskej spoločnosti. Prvá časť textu prináša akúsi „sondu terénu“, pričom skúma, aké sú zo strany Cirkvi hlavné vnútorné prekážky novej evanjelizácie. V prvom rade ide o nesprávne pochopenie samotného termínu nová evanjelizácia (nemá ísť len o slogan, alebo nebudaj o prozelytizmus), ďalej o prílišnú pripútanosť k starým formám pastorácie, sekularizmus (pripodobňovanie sa svetu a jeho kultúre), funkcionalizmus (komerčné a konzumné zmýšľanie), aktivizmus (snaha o účinnosť a rentabilitu, strata zmyslu pre kontempláciu), individualizmus (atomizácia spôsobu života a súčasná globalizácia vedie v rámci Cirkvi k subjektivizácii viery), klerikalizmus (pokúšenie moci a ovládania jednotlivcov či spoločností), skepticizmus (znechutenie, únava kňazov i laikov v dôsledku neustáleho mediálneho tlaku na Cirkev, situácie morálneho relativizmu,

náboženského pluralizmu a sekularizmu), izolacionizmus (kríza identity Cirkvi, kultúra geta, fixácia na idealizovanú minulosť, nedôverčivosť voči inakosti) a egoizmus (evanjelizácia je výrazom lásky, často sa zanedbáva s odôvodnením, že treba rešpektovať humánne a duchovné hodnoty spoločnosti svetových kultúr a náboženstiev).

V druhej časti sa autor venuje hlavným predpokladom, ktoré sú nevyhnutné pre rozvoj misijnárskej aktivity Cirkvi. Najskôr ide o dôkladné poznanie misijného terénu, ďalej je dôležité, kde má táto aktivita prebiehať (rodina, škola, farnosť, rozličné hnutia a združenia, diakonia Cirkvi, ľudová zbožnosť, spoločenské komunikačné prostriedky, umenie a kultúra, priestory spoločenského života). Dôležitá je aj vízia ako horizont, v ktorom sa misijná činnosť reflektuje a vykonáva. Ide o schopnosť rozpoznať zmeny, ktoré prebiehajú v spoločnosti a ktoré ovplyvňujú činnosť Cirkvi, brať ich pri evanjelizácii do úvahy. Takáto vízia má byť integrálna, otvorená a pedagogická, prognostická a dynamická, pragmatická, umožňujúca spoluúčasť a komunikáciu. Popri tom nemožno zabúdať, že hlavnú úlohu pri evanjelizácii zohráva Duch Svätý a že jej cieľom je obrátenie ľudí i spoločností. Dôležitými zložkami evanjelizácie sú katechéza a formácia, ekleziológia spoločenstva, kerygmatické ohlasovanie a misijná metodológia. Mons. Rey zdôrazňuje, že v konečnom dôsledku je proces evanjelizácie procesom rozlišovania, ktoré má viesť k lepšej kvalite pastoračného pôsobenia. **-ms-**

COMECE a OCIPE

Europe Infos

N. 146-7/2012, Brusel, Belgicko

Posledné dve čísla informačníka o dani v rámci EÚ prinášajú niekoľko zaujímavých tém, z ktorých vyberáme tri. Prvá z nich dáva do pozornosti vyhlásenie biskupov COMECE týkajúce sa zamerania zmluvy o EÚ na sociálne trhové

hospodárstvo. Pod vedením kardinála Marxa, predsedu sociálnej komisie COMECE, bol v októbri minulého roka vypracovaný a biskupmi COMECE prijatý dokument, ktorý bol 12. januára predstavený pred Stálym zastúpením Poľska pri EÚ

v Bruseli. V ňom sú predstreté niektoré základné princípy a možné cesty reflexie, ktoré by EÚ viedli k takému ekonomickému modelu, ktorý by bol zameraný nielen na hospodársky rast a finančnú rovnováhu. Vo vyhlásení sa pripomína, že Európa nepotrebuje len krízový manažment, ale skôr orientáciu do budúcnosti. Vyhlásenie má byť pozvaním k tomu, aby sa spoločne uvažovalo o cieľoch EÚ, pričom sa dáva do pozornosti, že ľudia nežijú len v ekonomických vzťahoch a trhu nie sú podriadené všetky oblasti nášho života – rodina, vzdelanie, kultúra. Kardinál Marx na záver pripomenul, že ľudstvo sa po páde berlínskeho múru príliš podriadilo myšlienke, že trh riadi všetko. Ako sa na margo spomínaného vyhlásenia vyjadril jeden z europoslancov, centrálnym pilierom spoločnosti je človek, preto sú myšlienky predkladané v dokumente veľmi dôležité a zasluhujú si detailnú reflexiu.

Ďalší príspevok prináša informácie o zaujímavom programe, ktorý sa rozbehol vo Švédsku a je zameraný na trvalo udržateľný manažment energetiky v diecézach a cirkevných spoločenstvách krajiny. Ide o trojročný program zahŕňajúci energetický audit, následné odporúčania, feedback, školenia a konkrétne plány na najbližšie obdobie, ktorých cieľom je dosiahnuť úsporu energií. Realizátorom programu je medzináboženský verejnoprospešný zväz Etika & Energia, ktorý bol založený roku 2004. V článku sa nám predstavuje biskupstvo Karlstad a jeho konkrétne úspechy v energetickej úspore dosiahnuté v rámci realizácie spomínaného programu. V súčasnosti je do programu zapojených 6 diecéz a vyše 100 cirkevných spoločenstiev.

V oblasti výskumu a bioetiky je pozornosť čitateľov opäť zameraná na výskum embryí a rozpo-

ruplné rozhodnutie EÚ v súvislosti s touto problematikou. Autor článku nás oboznamuje s obsahom časti Siedmeho rámcového programu pre výskum, (RP7) platným pre roky 2007 – 2013, ktorý je hlavným nástrojom EÚ na financovanie výskumu v Európe. Uvádza stanoviská tých, ktorí výskum embryí odmietajú, ako i tých, ktorí ho zastávajú. Nezabúda poukázať na spôsoby, ktoré využíva druhá spomínaná skupina, aby dosiahla v parlamente EÚ potrebnú podporu pre svoje ciele. Takýto eticky rozporuplný výskum je oficiálne jednoznačne zdôvodňovaný prípadným zmiernením ľudského utrpenia. Je preto zarážajúce, že najväčší výskumný projekt financovaný z RP7, ktorý využíva ľudské embryonálne kmeňové bunky, sa vôbec netýka prípadnej liečebnej metódy ľudských ochorení či postihnutia. Ide o výskumnú úlohu ESNATS (Embryonic Stem Cell-based Novel Alternative Testing Strategies), ktorá získala podporu 12 miliónov Euro na vývoj alternatívnych testovacích stratégií na báze embryonálnych kmeňových buniek. Miesto toho, aby sa ľudským kmeňovým bunkám venovala väčšia pozornosť a ochrana, pretože na ich získanie sa zničia ľudské embryá, sú považované za prijateľnejšiu alternatívu oproti výskumu na zvieratách. Európske smernice o pokusoch na zvieratách totiž predpisujú, že pokiaľ existuje iná alternatíva, nesmú byť použité na testovanie výrobkov. Takto by v budúcnosti boli nútené členské štáty EÚ pri výskume čoraz viac využívať práve embryonálne kmeňové bunky. Naskytá sa tu teraz príležitosť vstúpiť do diskusií v rámci ďalšieho programu Európskej komisie „Horizont 2020“, aby zmenil sledovaný zámer a aby sa výskum sústredil na sľubnejšiu oblasť terapie s dospelými kmeňovými bunkami a indukovanými pluripotentnými bunkami. -Ph-

Nemecká biskupská konferencia

Inscenácia – inšpirácia – konfrontácia. Možnosti prepojenia Cirkvi a divadla *Arbeitshilfen Nr. 254/2012*

Predkladaný dokument Nemeckej biskupskej konferencie vznikol v spolupráci s Ústredným výborom nemeckých katolíkov (ZdK). Publikácia je výsledkom pracovného stretnutia, ktoré sa konalo v dňoch 8. – 11. septembra 2010 v nemeckom kláštore Weingarten. Ide o jeden zo série pravidelných workshopov, ktorých ústrednou témou je Cirkev a umenie.

Obsiahla publikácia je členená na teoretickú a praktickú časť. Obsahom úvodnej kapitoly je historický prierez formovania vzťahov Cirkvi

a divadelného umenia. Nechýba ani pohľad na súčasný stav, jeho príčiny a východiská pre bližšiu spoluprácu. Súčasťou tohto pracovného stretnutia je diskusia týkajúca sa ďalšieho vývoja v tejto oblasti. Publikácia prináša široký záber pohľadov na vzťah medzi Cirkvou a divadlom z oblasti pastoračno-teologickej, liturgickej, divadelníckej či kultúrnej. Okrem toho predkladá niekoľko konkrétnych liturgických modelov, ktoré poukazujú na možnosť prepojenia a spolupráce. -Ph-

ZAHRANIČNÉ PERIODIKÁ

Odborný časopis a úradný orgán rímskokatolíckych biskupstiev Švajčiarska

Schweizerische Kirchen-Zeitung

N. 5-8/2012

Švajčiarske cirkevné noviny venujú v jednom zo svojich článkov veľkú pozornosť osobe Niklausa Wolfa z Ripperschwandu, ktorý žil v druhej polovici 18. storočia. V súčasnosti prebieha proces jeho blahorečenia. Otec Wolf, ako ho súčasníci volali, je známy ako katolícky laik – uzdravovateľ, ktorý liečil slovami modlitby „nech je oslávené meno Ježiš“. Tento bohabojný muž, sedliak, manžel, otec 9 detí, žil veľmi osobný, dôverný vzťah s Bohom. Autor referátu o otcovi Wolfovi porovnáva jeho službu uzdravovania so službou Gassnera, kňaza, ktorý v tom čase pôsobil v diecéze Chur. Na rozdiel od neho nevykonával Wolf pri modlitbe uzdravovania žiadne úkony náležiacie kňazskému stavu, ako je vkladanie rúk alebo exorcizmus. Niklaus Wolf len značil chorých znakom kríža na postihnuté miesta a modlil sa s nimi. Nebol kňazom, nekonal teda z moci svojho úradu. Keď bol zavolaný k chorému, vyzval svoju rodinu, aby sa zaňho modlila. Postupne sa takto vytvorilo modlitebné spoločenstvo. Modlil sa tiež spolu s rodinou, susedmi, známymi chorého. Každého povzbudzoval k väčšej dôvere v Boha a k neustálej modlitbe. Bol verný a poslušný Cirkvi a na žiadosť cirkevných predstavených celý jeden rok nevykonával službu modlitby za uzdravenie. Pokračoval v nej, až keď dostal oficiálny súhlas Cirkvi od generálneho vikára. Viac o jeho pôsobení, živote, postojoch a misii sa možno dočítať v spomínanom príspevku.

V ďalšom článku švajčiarskeho časopisu je predstavená publikácia Marty Heizerovej a Petra Hurku pod názvom *Mitbestimmungen und Menschenrechte* (pozn. prekl.: Spolurozhodovanie a ľudské práva). Z názorov siedmych expertov je zostavený plaidoyer, ktorý má poukazať na to ako nadväzuje teológia po Druhom vatikánskom koncile dialóg s právnou tradíciou Cirkvi. Témy, ktoré rezonujú v spomínanej publikácii sú – rovnaká dôstojnosť veriacich vo Svätom písme, voľba predstavených v cirkevnom spoločenstve, ľudské práva, demokracia, či otázka moci v Cirkvi. Spomínaní experti na konkrétnych prípadoch poukazujú, aká bola prax v prvotnej Cirkvi, aké zmeny priniesol milánsky edikt, a aká bola prax v neskoršom období. V kapitole venujúcej sa téme demokracie poukazuje jej autor na tisícročnú prax volených úradov v Cirkvi a porovnáva to s praxou v demokratickej Európe či Amerike. Kapitola pojednávajúca o moci Cirkvi nepotvrzuje naivné

predstavy o tom, že v nej sú len služobné úrady a nie moc. Ako príklad uvádza tiež sexuálne škandály v Cirkvi. Na druhej strane sú spomenuté príklady z praxe, kde veriaci disponujú a rozhodujú o použití financií či menovaní kňazov do úradov vo farských spoločenstvách. Köck, jeden z autorov – expertov na záver poukazuje na dôležitosť reorganizácie cirkevného práva tak, aby ním neboli dotknuté ľudské práva.

Ďalší článok sa venuje problematike odovzdávania viery v období postmodernity. Poukazuje sa na krízu generačného prenosu, ktorá sa často stotožňuje s krízou komunikácie. Uvádza sa rozdiel v spôsobe evanjelizácie a získavani nových členov v tradičných cirkvách a v tzv. voľných cirkvách a cirkevných spoločenstvách. Nosnou témou článku sú tzv. alfa kurzy – základné kurzy viery pre záujemcov. Tieto nie sú viazané na konkrétnu kresťanskú konfesiu, preto sú čo do teologického obsahu zredukované. Majú starostlivo prepracovanú metodiku a didaktiku, a v súčasnosti sú dosť rozšírené. Orientujú sa na človeka ako jednotlivca a jeho osobné prijatie viery. Veľmi dôležitá je osobná skúsenosť s Bohom. Veľký dôraz sa kladie na víkend, ktorým sa kurz završuje. Jeho témou je Duch Svätý a účastníci kurzu sa jednak oboznamujú s jeho osobou a pôsobením, no tiež dostanú priestor na osobné zažitie Ducha Svätého. Kurz je veľmi otvorený pre emocionálne prežívanie jednotlivca. Vývstáva však otázka trvácnosti, keďže v popredí kurzu je emocionálna zložka. Autor spomínaného príspevku tiež upozorňuje na problém začlenenia absolventov takéhoto kurzu do štruktúr existujúceho cirkevného spoločenstva.

Najstarší inštitút na Univerzite v Luzerne oslávil v októbri minulého roku dvojité jubileum. Jednak to bolo 40. výročie založenia katedry judaistiky a jednak 30. výročie Inštitútu pre židovsko-kresťanský výskum. Luzern bolo prvým miestom vo Švajčiarsku, kde sa dala od 1971 študovať judaistika ako univerzitný odbor. Pri príležitosti spomínaných jubileí sa na univerzite konalo sympóziu pod názvom „Štúdium judaizmu a židovsko – kresťanské stretnutia“. O historickom pozadí vzniku inštitútu, o obsahu štúdiá či rozvoji židovsko-kresťanského dialógu, ktorý je centrom pravidelných sympózií na univerzite v Luzerne, ako i o pripravovanom zborníku odznených príspevkov na túto tému sa možno dočítať v spomínanom článku. **-lh-**

Ak máte záujem o celé znenie textov obráťte sa na Mgr. Ľubicu Hricovú, adresa: hricova@kbs.sk

Informačný list zhotovili: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD., preklady: Ing. Mgr. Mária Spišiaková, Mgr. Ľubica Hricová, Mgr. Stanislav Gábor, grafika: Jolana Šinajová